

Mandat for arbeidsgruppe om produsentansvar for tekstiler

Bakgrunn

Tekstilsektoren har store miljø- og klimapåvirkninger og forbruket av tekstiler kommer på fjerdeplass når det gjelder både påvirkning på miljø og klima fra et livssyklusperspektiv. Hoveddelen av miljøbelastningen tilknyttet europeisk forbruk av klær, sko og husholdningstekstiler, forekommer i andre verdensdeler hvor majoriteten av produksjonen finner sted. Mindre enn 1% av verdens tekstiler blir materialgjenvunnet til nye tekstiler. Bruk av helse- og miljøfarlige stoffer hemmer høykvalitets materialgjenvinning og forurenses vann og jord.

I Norge eksporteres ca. 97 % av brukte tekstiler som samles inn gjennom ordninger hos Fretex og andre aktører til utlandet¹. Det antas at mer enn 50% av brukte tekstiler havner i restavfallet og dermed går til forbrenning. I tråd med EUs rammedirektiv om avfall skal vi innen 2025 ha en egen innsamlingsordning for tekstilavfall på plass. Miljødirektoratet har vurdert hvordan dette skal gjennomføres og oversendt deres anbefalinger til Klima- og miljødepartementet.

30. mars 2022 la EU-kommisjonen frem EUs tekstilstrategi som blant annet sier at innen 2030 skal tekstiler som settes på markedet i EU være lengelevende og mulige å materialgjenvinne, at de er laget av så mye materialgjenvunnet fibrer som mulig, at de er frie for farlige stoffer og at de er produsert på en måte som respekterer sosiale rettigheter og miljøet.

Forbud mot å destruere usolgte og returnerte varer vil bli vurdert. Kommisjonen foreslår å gjøre det obligatorisk at store selskaper må publisere antall produkter de kaster og destruerer, inkludert tekstiler, og hvordan disse blir håndtert med tanke på ombruk, materialgjenvinning, forbrenning eller deponering.

Det presiseres også at produsenter skal måtte ta ansvar for deres produkter gjennom hele verdikjeden, til og med når tekstil blir avfall. EU-kommisjonen har varslet at krav om produsentansvar for tekstiler vil komme i deres forslag til revidert rammedirektiv om avfall i andre kvartal 2023. Det forventes at det reviderte rammedirektivet vedtas i løpet av 2024. Stortinget har også bedt regjeringen utrede dette.

Arbeidsgruppe om produsentansvar for tekstiler

For å vurdere innretning av en produsentansvarsordning setter Klima- og miljødepartementet ned en partssammensatt arbeidsgruppe, bestående av bransjeorganisasjoner samt ideelle organisasjoner og miljøorganisasjoner.

Arbeidsgruppen skal

- Utarbeide et kunnskapsgrunnlag for innføring av produsentansvar
- Foreslå hvordan et produsentansvar kan innrettes i Norge

---

¹ [or1120-kartlegging-av-brukte-tekstiler-og-tekstilavfall-i-norge Versjon-2-.pdf \(norsus.no\)](#)

Arbeidsgruppen skal ta utgangspunkt i EUs definisjon av utvidet produsentansvar som angitt i rammedirektivet om avfall. I arbeidet skal gruppen legge til grunn at med «utvidet produsentansvar» menes her et sett av tiltak og virkemidler for å sikre at produsenter og importører av produkter, bærer det finansielle og organisatoriske ansvaret for håndtering av produkter de setter på markedet. Det gjelder særlig når produkter blir avfall, men virkemidler som sikrer tiltak tidligere i produktfasen, som økomodulering av vederlag, vil også kunne være inkludert i et slikt ansvar.

Det er samtidig et skille mellom det som kan omtales som produktdesignkrav og produsentansvar. EU-kommisjonen har gjennom sin pakke for bærekraftig produkter med forslag til økodesignforordning og tekstilstrategi, varslet at det også kan komme designkrav til tekstiler som har som formål at tekstilene får lengre holdbarhet, kan brukes om igjen (ombruk), repareres og materialgjenvinnes til nye tekstiler. Bruken av miljøgifter i tekstiler skal også reduseres. Det kan komme krav om at tekstilene skal inneholde mindre fiberblandinger slik at de blir lettere å materialgjenvinne, og det kan komme krav om innblanding av materialgjenvunnet fiber. Utvidet produsentansvar kan supplere slike produktkrav gjennom tiltak som for eksempel økomodulering av vederlag som kan gi insentiver for sirkulært produktdesign.

Som et minimum skal arbeidsgruppen legge EU-kommisjonens forslag til avgrensning av tekstiler til grunn for hvilke produkter som skal inngå i en produsentansvarsordning om tekstiler.

Kunnskapsgrunnlag for innføring av produsentansvar

Arbeidsgruppen skal:

- Få oversikt over typer og mengde produkter som settes på markedet årlig, inkludert netthandel og privat import, og hvem som er produsenter/importører. Det skal også gis en oversikt over mengder innsamlede tekstiler, hvor mye som går til ombruk, forberedelse til ombruk og materialgjenvinning, inkludert hvor stort omfang som håndteres i henholdsvis Norge og utlandet. Frist 30.01.2023.
- Gi oversikt over mengder og typer usolgte tekstiler og hvordan disse behandles i dag (ombruk, forberedelse til ombruk, materialgjenvinning og annen avfallsbehandling). Frist 30.03.2023.
- Identifisere manglende data, og hva slags data som vil være viktig i en eventuell rapportering av produsentansvar. Frist 30.03.2023.
- Vurdere hvordan digitale produktpass kan utformes for å sikre nyttig informasjon til aktører i hele verdikjeden, som god informasjon til forbrukere i kjøpsituasjonen, og når produktet skal repareres, ombrukes og materialgjenvinnes. Frist 30.03.2023.

Arbeidsgruppen må kartlegge de områder hvor det er behov for mer kunnskap eller sammenstilling av ulike kunnskapsgrunnlag og sette ut oppdrag om dette. Aktørene i arbeidsgruppen bidrar med informasjon og data nødvendig i kunnskapsgrunnlaget.

Forslag til elementer i en produsentansvarsordning for tekstiler

Som et steg på veien mot et forskriftsfestet produsentansvar som må overholde kommende krav i rammedirektivet om avfall, ber Klima- og miljødepartementet arbeidsgruppen om å legge fram forslag om hvordan et produsentansvar kan innrettes i Norge for å redusere miljøbelastningen fra tekstiler. Det er viktig å se på hele verdikjeden til tekstiler, og hvordan produsentansvaret kan bidra til en mer bærekraftig og sirkulær tekstilindustri, blant annet gjennom avfallsreduksjon, ombruk og materialgjenvinning.

Arbeidsgruppen skal foreslå og begrunne eventuelle nasjonale målsettinger som bør settes for tekstiler i en sirkulær økonomi.

Deltakere i arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen skal bestå av Virke, NHO Service og Handel, Samfunnsbedriftene, Avfall Norge, Fretex, Framtiden i våre hender og Naturvernforbundet.

Virke vil lede arbeidsgruppen og fungere som sekretariat.

Det forutsettes at de som deltar i arbeidsgruppen koordinerer sine posisjoner og innhenter synspunkter fra relevante aktører innen sin del av verdikjeden og/eller sine medlemmer.

Det skal også nedsettes en referansegruppe for faglig rådgivning og kvalitetssikring av arbeidet. Referansegruppen vil bestå av representanter fra berørte parter som produsenter/importører, kommuner/IKS og statlige etater samt innovasjons- og kunnskapsmiljøer.

Miljødirektoratet skal være observatør i arbeidsgruppen for å sikre at hensynet til EUs regelverksutvikling ivaretas og at arbeidet gir en nytteverdi i forhold til senere nødvendig arbeid for å oppfylle våre fremtidige EU/EØS-forpliktelser på området.

Leveranser:

1. Arbeidsgruppen skal identifisere områder hvor det er behov for mer kunnskap, og sette ut oppdrag om dette. Kunnskapsgrunnlaget skal leveres som to delleveranser, hvor første punkt leveres innen 30.01.2023, og de øvrige punkter innen 30.03.2023.
2. Arbeidsgruppen skal komme med en endelig anbefaling om elementer i en produsentansvarsordning innen 30.09.2023